

Ελλάδα και Κύπρος όμηροι της Τουρκίας

Γράφει ο Γ. - Σ. Πρεβελάκης

Μέ την ένταξη της Ελλάδος στην Εύρωπη ο Κωνσταντίνος Καραμανλής επεδίωξε να απομακρύνει κινδύνους για έσωτερικές ανωμαλίες και να αποτρέψει πολεμικές περιπέτειες με την Τουρκία, από τις οποίες τό ΝΑΤΟ δεν παρείχε επαρκή προστασία. Η αποτελεσματική αυτή πολιτική συνεχίστηκε με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Από τό 2004 ή ελληνοτουρκική διένεξη έχει αναχθεί σέ τουρκο-εύρωπαϊκό πρόβλημα.

Η **ευνοϊκή** αυτή εξέλιξη έντείνεται από την επιθυμία της Τουρκίας νά ένταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η άρνησικυρία την οποία διαθέτουν Ελλάδα και Κύπρος φαίνεται νά ένισχύει δραστικά τόν ελληνικό παράγοντα έν σχέσει με την Τουρκία.

Όμως, οι άναμφισβήτητες επιτυχίες της ελληνικής διπλωματίας δέν πρέπει νά οδηγήσουν σέ έφησυχασμό. Η μετάθεση των ελληνοτουρκικών αντιθέσεων σέ εύρωπαϊκή κλίμακα συνεπάγεται και σοβαρούς κινδύνους· ήδη γίνονται άντληπτοί, καθώς οι σχέσεις ανάμεσα στην Τουρκία και την Ευρωπαϊκή Ένωση επιδεινώνονται.

Σέ μιά περίοδο σημαντικών άνακατατάξεων, ή τουρκική έξωτερική πολιτική έκμεταλλεύεται τά γεωπολιτικά πλεονεκτήματα της Τουρκίας με δυναμισμό και ευελιξία. Αποσυνδέεται από την φθίνουσα άμερικανική ήγεμονία, προσεγγίζει την Ρωσία, επιβάλλεται ως παράγων του περιφερειακού διαπραγματευτικού διαλόγου στην Κεντρική Ασία και την Μέση Άνατολή. Η πρόσφατη θελίωση των άρμενοτουρκικών σχέσεων έκφράζει μιά διπλωματική παράδοση πολύ πιο έντεχνη από τούς χειρισμούς *ad hoc* στά Βαλκανικά κράτη -της Ελλάδος συμπεριλαμβανομένης.

Η **Τουρκία** πιέζει την Ευρωπαϊκή Ένωση για την ένταξη της. Τόν τελευταίο καιρό πολλαπλασιάζονται οι έներγκες ώστε νά έπηρεαστεί θετικά ή εύρωπαϊκή κοινή γνώμη -ιδίως τό γαλλικό κοινό, καθώς οι τοποθετήσεις του Γάλλου Προέδρου εξέφρασαν σαφώς τό άρνητικό πνεύμα πού επικρατεί στην Εύρωπη.

Στό Παρίσι μιά έπιτροπή, με πρόεδρο τόν Νομπελίστα Μάρτι Άχτισιάρι, παρουσίασε μιά νέα άναφορά (www.independentcommissiononturkey.org). Η έπιτροπή προειδοποιεί την Ευρωπαϊκή Ένωση επί άναξιοπιστία, άν ύπαναχωρήσει ως προς την ύπεσχημένη ένταξη της Τουρκίας. Έπισημαίνει επίσης ότι οι άρνητικές δηλώσεις έχουν άνασταλτική επίδραση στην μεταρρυθμιστική της πορεία.

Παράλληλα, έντείνονται οι προσπάθειες για νά άναβαθμιστεί ή εικόνα της Τουρκίας στην Γαλλία. Η *Saison de la Turquie en France* (www.saisondelaturquie.fr) κινητοποιεί με ποικίλες έκδηλώσεις Τούρκους πανεπιστημιακούς, πολιτικούς, έπιχειρηματίες και καλλιτέχνες. Από τίς 8 Σεπτεμβρίου στο Παρίσι λειτουργεί τό νεοσύστατο *Institut de Bosphore*, με χρηματοδότηση από την τουρκική TUSIAD (άντίστοιχος ΣΕΒ), ως σύνδεσμος γαλλο-τουρκικός για θέματα Γεωπολιτικής, Οικονομίας, Κοινωνίας και Πολιτισμού, όπου συμμετέχουν προσωπικότητες της Τουρκίας και της Γαλλίας.

Άπέναντι στίς πιέσεις αυτές, όποιοι άπεργάζονται την πλήρη ένταξη της Τουρκίας, χωρίς νά έπωμίζονται τό πολυτιμώδες κόστος μιάς καθαρής άρνησης, άναζητούν έπιχειρήματα. Τό θρησκευτικό κριτήριο έχει άπορριφθεί, ως άντίθετο προς τίς άρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τό γεωγραφικό κριτήριο άπεδείχθη ελάχιστα πειστικό. Μόνη έναπομένουσα λύση άποτελεί ή προσχηματική ένεργοποίηση του ελληνικού παράγοντα.

Η **ελληνική** διπλωματία στο παρελθόν διέφυγε τόν σκόπελο. Όμως ή Κύπρος δύσκολα μπορεί νά ακολουθήσει άνάλογη γραμμή. Οι τουρκο-κυπριακές σχέσεις είναι ναρκοθετημένες· δέν μπορεί νά άποφύγει ή Κύπρος την άρνησικυρία, χωρίς νά άρνηθεί τόν έαυτό της. Η Τουρκία, καθώς άμφιβάλλει για την καλοπιστία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δέν προχωρεί στίς έπιβαλλόμενες από τό εύρωπαϊκό κεκτημένο ύποχωρήσεις, χωρίς έγγύηση ότι κάποιος άλλος λόγος δέν θά παραπέμψει τίς διαπραγματεύσεις *ad calendae graecis*.

Τό Κυπριακό έξελίσσεται σέ κεντρικό μηχανισμό των διαπραγματεύσεων. Πρόκειται για την συνήθη παγίδα για Έλληνες, Κυπρίους και Τούρκους, διά της οποίας ή Εύρωπη άπενοχοποιείται και άπαλλάσσεται από τίς συνέπειες της άρνησής της νά άποδεχθεί την Τουρκία. Τό κέρδος όμως των Εύρωπαίων άποβαίνει ζημία για την Ελλάδα και την Κύπρο. Η τουρκική άπογοήτευση μετατρέπεται σέ έχθρική διάθεση έναντι Έλλήνων και Κυπρίων. Τό «μακεδονικό» έχει ήδη πλήξει την εικόνα της Ελλάδος. Προστίθενται τώρα οι έπικρίσεις· εξαπάτηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την καταψήφιση του σχεδίου Άννάν, κατάχρηση του δικαιώματος της άρνησικυρίας κ.ο.κ. Στην τακτική αυτή ύποστηρικτές και άντίπαλοι της τουρκικής ύποψηφιότητας συμπίλουν.

Η **Ελλάδα** και ή Κύπρος κινδυνεύουν νά πληρώσουν ύψηλό κόστος, καθώς οι εύρωπαϊκές γεωπολιτικές άντιφάσεις έστιάζονται στίς ελληνοτουρκικές σχέσεις.